

דגם תשובות לשאלון בתנ"ך לעולים חדשים לבתי ספר דתיים
מס' 002374, קיץ תש"ף

חלק א – ויקרא, דברים

על התלמיד לענות על שלוש מן השאלות 1-5.

1. ויקרא, פרק י"ט

- א. (1)** פאה – להשאיר חלק שלא נקצר בשדה לעניים. לקט – להשאיר לעניים שיבולים שנקצרו ולא נאספו. לקבל גם: אחת-שתיים שיבולים שלא נקצרו.
- (2)** החובה להשאיר חלק בשדה לעניים א מצוות העוסקות במזון א מצוות הקשורות לפעולת הקציר א מצוות הקשורות בעונת הקציר א מצוות לחקלאים א מתנות עניים.
- ב. (1)** גנבת ממון/רכוש.
- (2)** הפסוקים הסמוכים עוסקים בענייני כספים / בין אדם לחברו.
- ג. (1)** לומר על דבר שקרה שהוא לא קרה.
- (2)** דוגמה: אדם שהפקידו אצלו כסף, וכשבאו לקחתו בחזרה טען שלא הופקד אצלו כסף זה.

2. דברים – יחידת "הארץ הטובה"

- א. (1)** נקודת דמיון: מדובר על מים ומוזכרים הרים וגבעות.
- נקודת הבדל: פרק ח' המים מגיעים ממקורות מים באדמה ובפרק י"א מהגשם.
- (2)** כדי שנודה לה', כדי שנכיר בטובה, כדי שנשמור מצוות, כדי ישראל ירצו להיכנס לארץ.
- ב. (1)** הם חשובים לסיפוק צרכיו הבסיסיים של חיי האדם, יש להם יכולת להישמר לזמן ארוך ויכולים לשמש את האדם. פירושים נוספים יתקבלו.
- (2)** השגת האוכל היא ברווח, או טמונים באדמתה אוצרות טבע – מתכות.
- ג. (1)** הקביעה: ה' משגיח תמיד על ארץ-ישראל. כיצד היא מודגמת – כאשר עם ישראל שומר על מצוות ה', גשם יורד על הארץ.
- (2)** גשם ראשון בעונה; גשם אחרון בעונה.

3. דברים – יחידת "הברית"

- א. (1)** סיבה ותוצאה: כשעם ישראל יחזור בתשובה ה' יגאל אותו.
- (2)** קיבוץ הגלויות יהיה ממקומות נידחים, רחוקים ולא מוכרים.
- ב. (1)** ירושת ארץ-ישראל, קבלת טובה גדולה יותר משל האבות, ברכת ריבוי.
- (2)** פסוק ה' עוסק בתיקון פיזי ופסוק ו' עוסק בתיקון רוחני.
- ג. (1)** בידי האדם יש את היכולת לקיים את המצוות.
- (2)** הים והשמיים מוזכרים בפסוק לשם השוואה. הקושי להגיע לשמיים וליים גדול הרבה יותר מן הקושי לקיים מצוות.

4. מצוות הלואה

- א. (1)** לתת לו הלואה.
- (2)** העיקרון: שיקום העני – באמצעות ההלואה יוכל העני לקנות רכוש ולהתפרנס ממנו. כבוד העני – לא מתבייש בלקיחת הלואה.
- ב. (1)** החשש: סמוך לשנת השמיטה לא ירצה אדם להלוות כסף לעני.
- (2)** מכיוון שבסוף שנת השמיטה החובות מתבטלים.
- ג.** לומר לאדם שיחזור על פעולת הנתינה ולא יסתפק בנתינה חד פעמית, או להדגיש את חשיבות המצווה. תפקיד הנתינה הוא לחנך את האדם.

5. דברים – יחידת דיני מלחמה

- א. (1)** השלב: הטלת מצור על עיר כדי להילחם בה ולהכניעה.
- (2)** כשרוצים לבנות מצור אסור להשתמש בעצי מאכל לשם בנייתו.
- ב. (1)** עץ מאכל ועץ סרק.
- (2)** ההלכה: במלחמה יש להקדים את השימוש בעצי סרק לפני השימוש בעצי מאכל. לקבל גם שמותר להשתמש בשני סוגי העצים לבניית המצור.
- ג.** השחתה מוסרית, לכן יש איסורים נוספים המיוחדים ללוחמים, כמו זה שבפסוקים י"ט-כ'.

חלק ב – מלכים ב, ירמיהו ויחזקאל

על התלמיד לענות על שתיים מן השאלות 6-8.

6. א. (1) הטיל מצור.
 (2) לברוח.
 (3) בבליים תפסו אותו, רצחו את בניו, עיוורו אותו, אסרו אותו, הובילו אותו לבבל.
- ב. (1) חורבן בית המקדש/גלות יהודה.
 (2) בפרק כ"א – נבואת החורבן/גולה, ובפרק כ"ה – התגשמות הנבואה.
7. א. (1) לא יקרה מאומה לירושלים/לבית המקדש.
 (2) להיטיב את דרכיהם / לשפוט בצדק.
- ב. (1) חורבן: "המערות פריצים היה הבית הזה", "ועשיתי לבית... כאשר עשיתי לשלך". גלות: "והשלכתי אתכם מעל פני".
 (2) כמו ששילו נחרבה, כך בית המקדש יכול להיחרב.

8. יחזקאל, פרק ל"ז, חזון העצמות היבשות

- א. (1) שאין סיכוי לגאולה.
 (2) בגלל הגלות, ההרוגים הרבים וחורבן בית המקדש העם לא מאמין שיש סיכוי לשינוי במצבו.
- ב. (1) העצמות – עם ישראל
 הקברים – גלות
 החיית העצמות – עלייה לארץ/ גאולה.
 (2) יש תקווה, תהיה גאולה, הגולים ישובו לארץ.

חלק ג – עזרא ונחמיה

על התלמיד לענות על אחת מן השאלות 9-10.

9. עזרא

- א. כוהן/ מיוחס והעם יעריך אותו – "עזרא בן שריה... בן אהרן הכהן" (פסוקים א'-ה'), תלמיד חכם/ סופר העם יעריך אותו והוא ינהיג את העם כראוי "והוא ספר מהיר בתורת משה" (פסוק ו'), המלך אוהב/ מעריך/ מכבד אותו ולכן הוא יכול לקדם את מצב העם "ויתן לו המלך כיד ה' אלוקיו עליו כל בקשתו" (פסוק ז').
- ב. (1) ארבעה חודשים.
 (2) הוא עולה לארץ ומתחיל את תהליך שיבת ציון בחודש אב שבו אירע החורבן.

10. נחמיה

- א. (1) כשעם ישראל יחטא הוא יגלה, ולאחר שהעם ישוב בתשובה ה' יגאל אותו וישיב אותו לארצו.
 (2) האיש הזה הוא מלך פרס. נחמיה מבקש זאת כי הוא רוצה שהמלך יקבל את בקשתו לעלות לארץ-ישראל ולשקם את ירושלים.
- ב. (1) הוא חושש שהמלך לא ייענה לבקשתו ויכעס עליו.
 (2) הוא מתפלל שהמלך ייענה לבקשתו.